

АНАЛІЗ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ

Економічний розвиток і функціонування суб'єктів господарювання завжди супроводжується значною кількістю факторів негативної дії, які становлять загрозу для його існування і формалізуються у певних видах ризику. Зростання рівня ризикованості господарської діяльності підприємств призводить до значного недоотримання доходів та прибутків, втрати ліквідності, платоспроможності та фінансової незалежності, спричиняє погіршення платіжних можливостей, нарощення необґрунтованих обсягів дебіторської та кредиторської заборгованостей, і, як наслідок, виникнення кризової ситуації. Протистояти цим явищам може лише ефективна система економічної безпеки, що підтверджується значною кількістю напрацювань у зазначеній сфері.

За цих умов важливого значення набуває побудова управління системи фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання. Результативність побудови якої в подальшому значним чином впливає на ефективність функціонування системи, а також на виконання її призначення – забезпечення об'єктів безпеки та діяльності підприємства загалом й дотримання певного заданого рівня економіко-фінансової безпеки. Слід говорити про комплекс різномірних елементів, які у сукупності забезпечують важливу умову діяльності та розвитку підприємства – економіко-фінансову безпеку.

Основною складовою та інформаційною базою системи є економічний аналіз фінансової діяльності. Пріоритетними цілями аналітичної складової є своєчасне виявлення та нівелювання непередбачуваних обставин, що зумовлюють фінансову дестабілізацію на підприємствах.

Дослідження наукових результатів багатьох вчених показують, що поняття фінансової безпеки немає однозначного тлумачення. Незважаючи на різницю у формулюванні даної дефініції, сутність фінансової безпеки підприємства науковці розглядають як фінансову стійкість, та як захищеність від загроз і небезпек. Головна мета фінансової безпеки підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування тепер і високий потенціал розвитку в майбутньому.

До основних функціональних цілей фінансової безпеки належать: забезпечення високої фінансової ефективності роботи; підтримка фінансової стійкості та незалежності підприємства; досягнення високої конкурентоздатності; забезпечення високої ліквідності активів; підтримка належного рівня ділової активності; забезпечення захисту інформаційного поля і комерційної таємниці; ефективна організація безпеки капіталу та майна підприємства, а також його комерційних інтересів.

Вищевикладене визначає мету, завдання й методику здійснення аналізу фінансової діяльності підприємства в контексті забезпечення й управління фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Аналіз рівня фінансової безпеки підприємства передбачає: аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища з метою виявлення загроз його фінансово-економічним інтересам; оцінку загроз та їх можливих наслідків для підприємства; розрахунок та оцінку основних показників-індикаторів рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Чинники та стійкі характеристики внутрішнього та зовнішнього середовища діяльності фінансової безпеки, визнано її детермінантами. А побудова системи фінансової безпеки підприємства залежно від впливу таких детермінант та вимог до необхідної складності системи є актуальним завданням сучасної економічної науки.

Детермінанти системи фінансово-економічної безпеки підприємства розглядаються як чинники, вплив яких визначає зміст, склад, структуру, масштаб, складність та механізм функціонування системи. Тому детермінанти обов'язково мають бути враховані при побудові системи. А

саме: розмір підприємства, привабливість його для рейдерів, сприятливість інституційного середовища, мінливість зовнішнього середовища, чітка ідентифікація загроз стану та діяльності підприємства. А що стосується фінансової безпеки, то доцільно виділити забезпеченість фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільність їх розміщення та ефективного використання, фінансові взаємовідносини з іншими юридичними і фізичними особами, платоспроможність та фінансову стійкість.

Кожну з детермінант системи фінансово-економічної безпеки підприємства слід досліджувати окремо, як і їх вплив на побудову системи. Але на практиці вплив описаних детермінант виявляється разом, причому, з різною інтенсивністю, що зумовлює необхідність розгляду спільного впливу детермінант і узагальнення такого впливу на фінансово-економічну безпеку підприємства. Саме такий узагальнений вплив детермінант системи визначає її масштаб, структуру, складність та механізм функціонування.

Формування аналітичної складової в управлінській системі фінансової безпеки та її складових потребує діагностики фінансового стану, здійснення моніторингу використання потенціалу підприємства. Аналіз фінансового стану підприємства є необхідною умовою для нормального функціонування та необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансової безпеки підприємств. Оцінка стану і рівня фінансової безпеки дозволить на ранній стадії виявити ознаки кризового розвитку, визначити його масштаби й основні чинники прояву, розробити заходи із запобігання кризи і попередження банкрутства, здійснювати контроль за реалізацією цих заходів шляхом використання фінансового інструментарію.

Отже, аналіз діяльності підприємства в системі фінансової безпеки – це системний аналіз середовища його функціонування за допомогою взаємозалежних та взаємодоповнюючих показників, які відображають стан використання потенціалу підприємства та оцінку рівня безпеки. Результати діагностики є основою прийняття відповідних оперативних та стратегічних управлінських рішень.